

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний аграрний університет

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ ТА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ ХХ МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ФОРУМУ

17 – 19 вересня 2019 року

ЛЬВІВ 2019

2. Гордейчук Д. Агрохолдинги – это временное явление, а не будущее Украины. 2017. URL: <http://infoindustria.com.ua/agroholdingi-eto-vremennoe-yavlenie-a-ne-budushhee-ukrainyi/> (дата звернення: 12.04.2019).

3. Данкевич А. Развитие интегрированных структур у сельском хозяйстве: монография. Київ: ННЦ ІАЕ, 2011. 350 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Н. Сіренко, д. е. н., І. Баршівська, к. е. н.

Миколаївський національний аграрний університет

The article explores the essence of the concept of organizational and economic mechanism for implementing the strategy of agrarian enterprises development. In the process of research, the prevailing mechanisms of implementation of corporate strategies of agrarian enterprises are distinguished, depending on the type of their development, the main elements that ensure the development of agrarian enterprises are substantiated. It is proved that the possibility of realization of the agrarian enterprise development strategy on the basis of the use of certain mechanisms is possible only on condition of effective organization of the system of strategic management of such development.

Key words: development, agrarian enterprises, strategy, organizational and economic mechanism, types of development.

Функціонування та розвиток аграрних підприємств перебувають у тісній взаємодії з навколишнім природним середовищем, в умовах якого зміна якості факторів впливає на рівень розвитку підприємства як системи. Зростання динамічності й невизначеності зовнішнього середовища підвищує рівень вимог до розвитку аграрних підприємств, що зумовлює необхідність комплексного врахування значно більшої кількості факторів порівняно з підприємствами інших галузей: біологічних, технологічних, технічних, екологічних, соціальних, економічних, організаційних та інших [2].

Проблемі реалізації стратегії розвитку аграрних підприємств в умовах ринкових трансформацій присвячено багато наукових праць вітчизняних вчених-економістів, зокрема таких, як І. О. Відоменко, О. Д. Гудзинський, В. М. Нелеп та ін. Однак ми вважаємо, що організаційно-економічний механізм реалізації стратегії розвитку аграрних підприємств залишається недостатньо розробленими як у науковому, так і в прикладному аспектах.

Основними елементами, які забезпечують розвиток аграрних підприємств, є:

- державна і регіональна аграрна, інноваційно-інвестиційна та бюджетно-фінансова політика, регіональні програми розвитку АПК;

- правова база, яка регламентує права та обов'язки суб'єктів господарювання;

- ресурсний та виробничий потенціал, підготовлені кадри менеджменту на всіх рівнях управління [3].

Як зазначає І. Відоменко, організаційно-економічний механізм реалізації стратегії – це «...сукупність субмеханізмів, яка призначена для перетворення обраної стратегії в поточні та оперативні рішення управлінського персоналу» [1, с. 933].

Механізм реалізації стратегії розвитку аграрного підприємства, згідно з нашою позицією, є послідовністю процесів та етапів, відповідних процедур та інструментів від початку встановлення готовності до зміни стратегії розвитку підприємства до контролінгу, подальшого коригування і складання звітності. Цей механізм передбачає фінансове, кадрове, правове, організаційне, інформаційне, техніко-технологічне, методичне та інше забезпечення.

Реалізація стратегій, спрямованих на підвищення результативності розвитку аграрних підприємств регіону, на нашу думку, можлива лише за наявності сформованого організаційно-економічного механізму. Механізми реалізації корпоративних стратегій, розроблені відповідно до типів розвитку аграрних підприємств, наведено в таблиці.

Але можливість реалізації стратегії розвитку аграрного підприємства на основі використання певних механізмів можлива лише за умови результативної організації системи стратегічного управління таким розвитком. Остання передбачає здійснення низки процедур, зокрема: 1) вибір типу системи управління; 2) вибір структури управління; 3) управління супротивом змінам; 4) управління ризиками; 5) управління мотивацією.

Потреби зовнішнього і внутрішнього середовища зумовлюють необхідність розробки все складніших та більш деталізованих систем управління розвитком, на які щодо аграрних підприємств впливає: 1) нестабільність зовнішнього середовища; 2) складність завдань, які планують виконати; 3) тип розвитку підприємства; 4) здатність підприємства адаптуватися до нових умов та використовувати власні сильні сторони і можливості, породжені зовнішнім середовищем.

Ми погоджуємося з Н. Боровських, що залежно від розміру аграрного підприємства будуть змінюватися й акценти в типах систем стратегічного управління їх розвитком:

1) холдингам та великим аграрним підприємствам доцільно використовувати систему управління, що ґрунтується на стратегічному плануванні та реагуванні на сильні сигнали;

2) середнім за розмірами підприємствам варто попередньо провести повне стратегічне дослідження з метою оцінки чинної стратегії, формування нової, а потім обмежитися коригуванням цієї стратегії та розробкою нових стратегічних програм розвитку в міру виникнення нових проблем або можливостей, тобто використовувати системи управління в масштабі реального часу;

3) малим аграрним підприємствам необхідно визначитися зі стратегією на найближчу перспективу, а потім використовувати систему управління за слабкими сигналами в умовах невизначеності.

Переважаючі механізми реалізації корпоративних стратегій аграрних підприємств залежно від типу їх розвитку*

Тип розвитку	Зовнішній механізм		Внутрішній механізм	
	економічний	організаційний	економічний	організаційний
Функціонування	Державна підтримка, система пільг і дотацій	Дорадча діяльність	Оптимізація витрат	Діагностування кризових ситуацій, оптимальна структура управління
Екстенсивний	Ринкова інфраструктура, страхування, цінове регулювання	Соціально-економічне прогнозування, дорадча діяльність	Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу	Вдосконалення системи управління ресурсним потенціалом
Інтенсивний	Пільгове кредитування, інвестиційне забезпечення	Врегульоване законодавчо-нормативне забезпечення, дорадча діяльність, розвиток земельних відносин та форм господарювання	Маркетингове забезпечення, підвищення рівня інвестиційної привабливості	Оцінка ефективності виробництва, організаційний потенціал, організаційна структура, диверсифікація
Інноваційний	Фінансування інноваційних проектів, податкове стимулювання	Наукова підтримка, розвиток земельних відносин та форм господарювання, аграрний ринок, інформаційне забезпечення, державний протекціонізм, інноваційно-інвестиційна політика, загальнодержавні та регіональні програми розвитку сільських територій	Ціноутворення, економічна мотивація працівників, розвиток інтелектуального капіталу	Система мотивації, інформаційне забезпечення, стратегічне планування, інноваційно-інвестиційне проектування, механізми підвищення конкурентоспроможності

* Джерело: авторська розробка.

Отже, створювати ефективну систему організаційно-економічного механізму реалізації стратегії розвитку аграрних підприємств необхідно в комплексі: на державному, регіональному та мікрорівнях. При цьому всередині аграрного підприємства основна роль відводиться організаційному механізму, який забезпечує створення сприятливого мікроклімату, реалізує організаційну та аналітичну функції, що підвищує загальний стратегічний потенціал підприємства і його готовність до ризику в досягненні цілей відповідного типу розвитку.

Бібліографічний список

1. Відоменко І. О. Завдання галузевої конкурентної політики та організаційно-економічний механізм реалізації стратегії конкуренції. *Економіка: проблеми теорії та практики*: зб. наук. праць: у 4 т. Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. Т. 4, вип. 196. С. 932–937.
2. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві: підручник. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ: КНЕУ, 2004. 496 с.
3. Сіренко Н. М. Управління стратегією інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України: монографія. Миколаїв, 2010. 416 с.

МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ

Я. Янишин, к. е. н.

Львівський національний аграрний університет

The article analyzes the main areas of application of the minimum wage, particular instances of its application as a basis by using various instruments of regulation of social and economic relations, grounded legal basis of such use.

Key words: cost of labor, minimum wage, legislature, government regulation, economic regulation.

У механізмі державного регулювання заробітної плати та багатьох соціально-економічних процесів вихідною базою є встановлення й використання її мінімального розміру. Рекомендація Міжнародної організації праці проголошує, що основною метою встановлення мінімальної заробітної плати (МЗП) повинно бути надання особам, які працюють за наймом, необхідного соціального захисту щодо мінімально допустимих рівнів заробітної плати.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про оплату праці» та інших нормативно-правових актів, мінімальна заробітна плата – це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може провадитися оплата за виконану працівником місячну, годинну норму праці (обсяг робіт) [1; 2].

Встановлений рівень МЗП використовується в багатьох випадках як основа економіко-правового регулювання. Серед основних напрямів (сфер) такого використання є:

ЗМІСТ

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ОСВІТИ І КООПЕРАЦІЇ	3
<i>Снітинський В., Пинда Л.</i> ВИДАТНІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ КІНЦЯ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.	3
<i>Завірюха П.</i> ЯРОСЛАВ ЗАЙШЛИЙ: АГРОНОМ-ІНЖЕНЕР, КООПЕРАТОР, ХЛІБОРОБ, ПАТРІОТ УКРАЇНИ	6
<i>Копитко А.</i> СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.)	9
<i>Яців І.</i> СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ КООПЕРАЦІЇ	12
<i>Янишин Я.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ	15
<i>Шульський М.</i> АТАНАС МПЛЯНИЧ – МАЛОВІДОМИЙ, ОДНАК ПРОДУКТИВНИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ДІЯЧ	18
<i>Саковська О.</i> ФОРМУВАННЯ КООПЕРАТИВНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ	23
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ І СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	27
<i>Черевко Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНЦІЇ В АГРОБІЗНЕСІ УКРАЇНИ	27
<i>Сіренко Н., Барішевська І.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	30
<i>Янишин Я.</i> МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ	33
<i>Бойко В.</i> УПРАВЛІННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЄЮ ГОСПОДАРСЬКИХ КОМПЛЕКСІВ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	36
<i>Łuczka W.</i> POLSKIE ROLNICTWO EKOLOGICZNE I RYNEK JEGO PRODUKTÓW	39
<i>Дубініна М., Ксьонжжик І.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ	43
<i>Райтер Н.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	46
<i>Тофан І.</i> ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРАРІЇВ: ПЛАНИ ТА РЕАЛІЇ	49
<i>Лаврів І.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТОВАРОВИРОБНИКА ЗА БЕЗПЕЧНІСТЬ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ, ЯКА ПРИЗНАЧЕНА ДЛЯ ЕКСПОРТУ	52
<i>Ковалів В., Верзун А.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЙ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	55
<i>Врук Н., Ksonzhyk I.</i> AGROCLUSTERS AS GUIDELINES FOR RURAL DEVELOPMENT	57
<i>Губені Ю.</i> АГРАРНА СКЛАДОВА ВИБОРЧИХ ПРОГРАМ ОСНОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ: ДОСТРОКОВІ ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ – 2019	60
<i>Сиротюк Г., Сиротюк С., Янковська К.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	63
<i>Яців С.</i> ДОТАЦІЙНА ПІДТРИМКА ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА У ГОСПОДАРСТВАХ НАСЕЛЕННЯ	66